

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

עחדל"פ 13583-09-22 מוגרבי נ' ממונה על חדלות פירעון – מחוז תל אביב ואח'
עחדל"פ 44112-12-22 עחדל"פ סויסה נ' ממונה על חדלות פירעון – מחוז תל אביב ואח'

1

לפני כבוד השופטת איריס לוי-עבודי

החוק	2019	בעניין:	חוק חדלות פירעון ושיקום כלכלי, התשע"ט-ט
המעוררים		ובעניין:	1. שרון מוגרבי ע"י ב"כ עו"ד יניב וידצאנסקי 2. דוד סויסה ע"י ב"כ עו"ד אורן כץ
הנאמנים		ובעניין:	1. עו"ד שלמה הנדל - נאמן 2. עו"ד גיל ברגר - נאמן
הממונה		ובעניין:	ממונה על חדלות פירעון – מחוז תל אביב על-ידי בא-כוחו עו"ד תומר אשרי

2

פסק-דין

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

13

14

15

16

1. בפניי שני ערעורים של שני חייבים-יחידים שונים על החלטות בית-משפט השלום בתל-אביב-יפו (כבוד השופט ד' סעדון) - עחדל"פ 13583-09-22 מוגרבי נ' ממונה על חדלות פירעון - מחוז תל אביב ואח' (להלן: "עניין מוגרבי") ועחדל"פ 44112-12-22 סויסה נ' ממונה על חדלות פירעון - מחוז תל אביב ואח' (להלן: "עניין סויסה") (להלן ביחד לפי ההקשר: "ההחלטות" ו"הערעורים").

בגדר החלטות אלה קיבל בית-המשפט קמא את בקשות הנאמנים, שנעשו על בסיס דוחות בדיקה שלהם ונתמכו על-ידי הממונה על הליכי חדלות פירעון ושיקום כלכלי (להלן: "הממונה"), והורה על ביטול צווים לפתיחת הליכים שניתנו ליחידים, הם המערערים שבפניי, וזאת מכוח סעיף 286(א) לחוק חדלות פירעון ושיקום כלכלי, התשע"ח-2018 (להלן: "החוק"). עוד יצוין כי ביסודם ניתנו הצווים לפתיחת הליכים בשני המקרים על-ידי הממונה לבקשת החייבים-היחידים ולאחר מכן מונה להם נאמן.

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

עחדל"פ 13583-09-22 מוגרבי נ' ממונה על חדלות פירעון – מחוז תל אביב ואח'
עחדל"פ 44112-12-22 עחדל"פ סויסה נ' ממונה על חדלות פירעון – מחוז תל אביב ואח'

1

2 שני המערערים שבפניי מיוצגים על-ידי באי-כוח מטעם הסיוע המשפטי במשרד המשפטים
3 (להלן: "הסיוע המשפטי").

4

5 2. יצוין כי בדיון שהתקיים בפניי נדון ערעור נוסף - עחדל"פ 22132-09-22 רפאל נ' עו"ד שלמה
6 הנדל – בתפקידו כנאמן ואח' (להלן: "עניין רפאל"). ברם, לאחר עיון נוסף, אני סבורה כי ענייני
7 שונה במקצת מן העניין העקרוני שהועלה במסגרת שני הערעורים האחרים וידון בהחלטה זו,
8 כך שבעניין זה תינתן על ידי החלטה נפרדת.

9

10 3. הסוגיה המשותפת לשני הערעורים קשורה לתכליתו של סעיף 286(א) לחוק. השאלה שבפניי
11 הינה האם ניתן להורות מכוחו של סעיף 286(א) לחוק על ביטול צו לפתיחת הליכים שניתן
12 ליחיד, בשל כך שליחיד חובות שאינם ברי-הפטר בהליך חדלות-הפירעון לפי סעיף 175 לחוק
13 (כגון חוב מזונות שהחבות בו היא לפי פסק-דין וחוב בגין תשלום עונשי, למשל למרכז לגביית
14 קנסות, אגרות והוצאות) (להלן: "המרכז לגביית קנסות"). באופן רחב יותר, השאלה הינה כיצד
15 נכון לפעול בעניינם של חייבים-יחידים הנתונים במצב כגון דא.

16

17 4. בהחלטות דנן הורה בית-המשפט קמא על ביטול הצו לפתיחת הליכים שניתן בעניינם של
18 היחידים שם, בשל כך שלאותם יחידים קיימים חובות שאינם ברי-הפטר ובהיקף נכבד ביחס
19 ליתר חובותיהם. בית-המשפט קמא קבע כי ביטול הצו נעשה בשל כך שלא יהיה במתן הצו או
20 ההפטר שיבוא לבסוף בעקבותיו כדי לסייע במניעת חדלות-פירעונם של היחידים בהתאם ללשון
21 סעיף 286(א) סיפא לחוק.

22

23 בית-המשפט קמא לא פירט בהחלטותיו מדוע יש לעשות שימוש דווקא בסעיף זה לצורך ביטול
24 הצווים ומה הבסיס לפרשנות שיש ליתן לסעיף לצורך החלתו על המקרים שבפניי.

25

26 וכך קבע בית-המשפט קמא בענייניו של מוגרבי :

27

28 משמיעת טיעוני הצדדים עולה כי החייב צבר מחדלים רבים בהליך אבל לדידי
29 העיקר הוא בכך שלחובת החייב חוב ניכר שאינו בר הפטר למל"ל ולמרכז לגביית
30 קנסות.

31

32 ...
33 אני מאמין לחייב כי יכולתו הכלכלית היא כפי שהצהיר עליה בפני הנאמן, יחד
34 עם זאת, נובע מכך כי בהינתן יכולת כלכלית זו לא יוכל החייב לפרוע את חובותיו
35 למל"ל ולמרכז לגביית קנסות, אלא טיפין טיפין ולמשך תקופה ממושכת נתון
36 המעיד כשלעצמו על העדר יכולתו לפרוע את חובותיו בהגיע מועד פרעונם
כהגדרת המונח חדלות פרעון בחוק.

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

עחדל"פ 13583-09-22 מוגרבי נ' ממונה על חדלות פירעון – מחוז תל אביב ואח'
עחדל"פ 44112-12-22 עחדל"פ סויסה נ' ממונה על חדלות פירעון – מחוז תל אביב ואח'

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37

...
לאור האמור, ובהינתן הוראת סעיף 286 א' לחוק ומששוכנעתי כי לא יהיה במתן הפטר לחייב מחובותיו כדי לסייע במניעת חדלות פרעון לאור היקף החובות המוחרג מתחולת הפטר אין מנוס מלקבוע כי דין צו פתיחת ההליכים להתבטל וכך אני מורה.

ואילו בענייניו של סויסה קבע בית-המשפט קמא כי :

בדיון ציינתי בפני ב"כ הנאמן כי טיעונו אינו כולל התייחסות לעובדה שכלל חוב המזונות בסך 400,000 ₪, מוחרג מתחולת הפטר בהליך, ועל פניו הותרת היחיד בסוף ההליך עם חוב בשיעור זה, מותרתה אותו בחדלות פרעון כך שאין תועלת בהליך מנקודת מבט שיקומית (להבדיל מנקודת מבט כלכלית בה התמקד ב"כ הנאמן).

...
ב"כ היחיד טען כטענה מרכזית כי הותרת היחיד עם חוב בסך 400,000 ₪ שאינו בר הפטר, תסייע לשיקומו הכלכלי של היחיד, שכן ההתמודדות עם חוב יחיד לנושה היחיד קלה ופשוטה יותר מאשר התמודדות מקבילה עם מספר חובות למספר נושים.

למרבה הצער, הגם שאני מסכים לחלוטין עם דברים אלה, אין בהם כדי להניח את הדעת בכל הקשור לשיקומו הכלכלי של היחיד, ובמה דברים אמורים?
סעיף 286 לחוק קובע כי ביהמ"ש רשאי לבטל צו פתיחת הליכים אם מצא כי החייב אינו בחדלות פרעון, או אם אין בצו כדי לסייע במניעת חדלות פרעונו. במקרה דנן, היחיד מצוי בחדלות פרעון ועל כך אני חלוק [כך במקור, ככל הנראה הכוונה "איני חלוק" – א.ל.ע.]. כפי שהסברתי ספק גדול אם יש במתן הפטר מיתר חובות היחיד, כדי לסייע במניעת חדלות פרעונו, בשעה שהיחיד ידרש לשלם למל"ל חוב מזונות בסך 400,000 ₪.

...
כיוון שהנחת המוצא של סעיף 286 לחוק היא כי מניעת חדלות פרעון היא אבן בסיס בדרך לשיקום כלכלי, וכיוון שמניעת חדלות פרעון זו הוא מן הנמנע בנסיבות מקרה זה כפי שהראיתי, יוצא כי מנקודת מבט שיקומית אין תוחלת להליך שכן היחיד פתח בו שהוא חדל פרעון והוא עתיד לסיימו כשהוא באותו מצב כלכלי (הגם שעם פחות נושים עם מצבת חובות נמוכה יותר).
לאור האמור, לא שוכנעתי בקיום תוחלת שיקומית להליך ואני מורה על ביטול צו פתיחת ההליכים.

במלים אחרות, בית-המשפט קמא החליט לבטל את ההליכים דנן בשני נימוקים שהם למעשה נימוק אחד בניואנסים שונים: נימוק אחד (בענייניו של מוגרבי) קבע, כאמור, כי הפטר הצפוי לחייב-היחיד בסופו של ההליך לא ימנע חדלות-פירעון; והנימוק השני (בענייניו של סויסה) קבע, כאמור, כי אין טעם בהליך עצמו, שכן ההליך לא ימנע חדלות-פירעון ואין בו תוחלת שיקומית. כאמור, מדובר למעשה בנימוק זהה, שכן בדרך כלל תוצאת ההליך היא בסופו של יום מתן הפטר ושיקום כלכלי. כך, שבין אם יודגש כי אין טעם בהפטר שבסופו של ההליך ובין אם יודגש כי אין טעם בהליך עצמו, מדובר למעשה באותו עניין ובאותו נימוק.

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

עחדל"פ 13583-09-22 מוגרבי נ' ממונה על חדלות פירעון – מחוז תל אביב ואח'
עחדל"פ 44112-12-22 עחדל"פ סויסה נ' ממונה על חדלות פירעון – מחוז תל אביב ואח'

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

13

14

15

16

17

18

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

31

32

33

הערעורים

5. בשני הערעורים התייחסו המערערים הן לעניין העקרוני הנוגע לפרשנות סעיף 286(א) לחוק וליישומו, והן לנסיבות הקונקרטיות של כל מקרה.

מוגרבי טען בערעורו כי תביעות-החוב כלל לא נבדקו על-ידי הנאמן, כך שלא ניתן לקבוע את היקף חובותיו. עוד טען **מוגרבי** כי, על כל פנים, ההחלטות נוגדות את מטרות החוק, לא יובילו לשיקומו הכלכלי, לא יביאו להשאת החוב לנושים ולמעשה לא יועילו להם כלל, שכן הנושים ממילא לא הצליחו לגבות את חובם במסגרת הליכי גבייה במשך שנים ארוכות.

מוגרבי טען עוד כי ישנן מספר חלופות פחות פוגעניות לביטול ההליך, אשר לא נשקלו ולא ניתנה לו הזדמנות לפעול למענו, כגון ניסיון להגיע להסדר עם המוסד לביטוח לאומי והמרכז לגביית קנסות ו/או החרגת החובות שאינם ברי-הפטר מן ההפטר שיינתן לו בתום ההליך.

סויסה, מצידו, טען כי היוותרותו בהליך חדלות-הפירעון ומתן הפטר בסופו של יום, יאפשרו לו לעשות שימוש בכלים הקבועים בחוק ההוצאה לפועל, התשכ"ז-1967 (להלן: "**חוק ההוצאה-לפועל**"), ולפרוס את חוב המזונות שלו לתשלומים. (למעשה, **סויסה** טען כי הוסכם עם הנאמן והממונה עובר לדיון בבית-המשפט קמא לעכב את הדיון ב-60 ימים ולאפשר לו לפעול בהתאם, והסכמה זו אף נרשמה תחילה בפרוטוקול הדיון מפי הנאמן, אך לאור גישת בית-המשפט קמא הללו חזרו בהם מהסכמה זו במהלך הדיון). עוד טען **סויסה** כי כל עוד היה צריך לשרת גם את חובותיו "הרגילים" במסגרת הליכי הוצאה-לפועל, הדבר הוביל לכך שלא יוכל היה לעמוד בתשלומים. ברם, כניסתו להליך חדלות-הפירעון איפשרה לו לקיים הליך שיקומי, לפעול למיצוי כושר השתכרותו, לרבות עבודה מסודרת עם תלושי שכר, ולשלם מזונות לילדיו.

סויסה טען עוד כי הסמכות לביטול ההליך הקבועה בסעיף 286(א) לחוק הינה סמכות שבשיקול-דעת וכי בית-המשפט קמא שגה בהחלטתו לבטל את ההליך, הנוגדת את תכליות החוק ופוגעת באופן אנוש במאמציו ובמאמצי המערכת לשקמו תוך הורדתם לטמיון של כל המאמצים הרבים שהושקעו בכך.

התשובות לערעורים

6. שני הנאמנים סברו כי יש לדחות את הערעורים.

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

עחדל"פ 13583-09-22 מוגרבי נ' ממונה על חדלות פירעון – מחוז תל אביב ואח'
עחדל"פ 44112-12-22 עחדל"פ סויסה נ' ממונה על חדלות פירעון – מחוז תל אביב ואח'

- 1
2 הנאמן בעניין **מוגרבי** ציין כי מדובר בהליך חדלות-הפירעון השני בעניינו של **מוגרבי**, לאחר
3 שההליך הראשון בוטל בשנת 2018 וכי מלכתחילה כלל לא היה מקום לפתוח בהליך שני בעניינו.
4 עוד טען הנאמן כי יש לדחות את הערעור ולבטל את ההליך בשל חוסר תום-לבו של המערער
5 (אם כי עניין זה כלל לא הוכרע בהחלטת בית-המשפט קמא) וכן בשל חוסר תועלת לנושים,
6 ובפרט לאור השיעור הגבוה של חובות שאינם ברי-הפטר.
7
8 הנאמן בעניין **סויסה** ציין כי לאחרון חוב מזונות הן למוסד לביטוח הלאומי והן חוב ישיר
9 לגרושתו, אשר כלל אין ודאות כי תסכים לפריסת התשלומים בהוצאה-לפועל, דבר העשוי
10 לשמוט את הקרקע תחת טיעונו (ראו להלן עוד לעניין זה בעמדת הסיוע המשפטי). עוד טען
11 הנאמן כי אין להשלים עם הגישה האומרת, למעשה, כי רק תחת הליך חדלות-פירעון החייב-
12 היחיד פועל כחוק, עובד בעבודה מסודרת כנגד תלוש שכר וכיו"ב, וכי קבלת הערעור משמעה
13 קבלת גישה נפסדת זו.
14
15 7. הממונה הגיש עמדות זהות למדי בשני הערעורים וציין כי בחוק ניתן אמנם משקל משמעותי
16 לשיקומו הכלכלי של החייב ולשילובו במרקם החיים הכלכליים, אולם תכליות אלו אינן
17 אבסולוטיות ועל בית-המשפט לאזן בין תכליות אלו למול התכליות האחרות של החוק, קרי
18 השמירה על אינטרס הנושים והאינטרס הציבורי. ביישום לעניינו גרס אפוא הממונה כי מקום
19 בו אינטרס השיקום ממילא אינו יכול להתממש, וצו השיקום אינו מסייע - כלומר, במקרה בו
20 מרבית החובות אינם ברי-הפטר - אזי אין תוחלת ואין כל הצדקה לפגיעה בזכויותיהם
21 הקנייניות של הנושים.
22
23 עם זאת, הממונה לא התייחס לקושי הפרשני העולה מלשונו של סעיף 286(א) סיפא לחוק (כפי
24 שיוצג מיד להלן) ולמעשה אף יצר לדעתי קושי פרשני נוסף, בכך שהרכיב על לשון בעייתית זו
25 מבחן נוסף, וטען כי השאלה הניצבת לדיון הינה "**אימתי יש לראות בצו שיקום כלכלי כסעד**
26 **שאין בו לסייע למניעת חדלות הפירעון?**" (סעיף 26 לתגובה בעניין **מוגרבי**, סעיף 23 לתגובה
27 בעניין **סויסה**). כבר עתה ייאמר כי בעיניי הקושי הינו בכך שאי-מניעת חדלות-פירעון בשלב זה,
28 בו ניתן כבר צו לפתיחת הליכים, הינו שיקול הסותר את עצמו, ולפיכך קשה להתייחס לשאלה
29 זו של הממונה, אשר יסודה הפרשני שגוי לשיטתי.
30
31 להשלמת התמונה יצוין עוד כי לדעת הממונה, התשובה לשאלה זו (השגויה, לדידו) הינה כי זו
32 נתונה לשיקול-דעתו של בית-המשפט וההכרעה בה נטועה בנסיבות העניין הפרטניות. עוד סבר
33 הממונה כי בין יתר השיקולים הצריכים לעניין ניתן למנות את שיעור החובות שאינם ברי-הפטר

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

עחדל"פ 13583-09-22 מוגרבי נ' ממונה על חדלות פירעון – מחוז תל אביב ואח'
עחדל"פ 44112-12-22 עחדל"פ סויסה נ' ממונה על חדלות פירעון – מחוז תל אביב ואח'

- 1 מתוך כלל החובות, סכומם של חובות אלו בערכים אבסולוטיים; ומנגד - היקף הכנסתו של
2 החייב, מסת נכסיו, ונסיבות ההליך, כגון: האם עומדת על הפרק הצעת הסדר שיש בה ליתן
3 מענה כלשהו אף לחובות ברי-ההפטר, וכיו"ב.
4
5 לגופם של הערעורים, ועל בסיס השאלה דנן, סבר הממונה כי לאור הנתונים האישיים של שני
6 המערערים דנן, יש לדחות את הערעורים ולבטל את ההליכים.
7
8 .8. לבקשת הסיוע המשפטי התרתי לו (ראו החלטותיי מיום 3.5.2023) להגיש עמדה עקרונית
9 בסוגיה שהוגדרה על ידו כ"ביטול הליכי חדלות פירעון מכוח סעיף 286 לחוק, בנסיבות בהן
10 לאחר קבלת ההפטר יותר היחיד עם חוב שאינו ברי-הפטר". יצוין כי העמדה לא נכתבה על-
11 ידי באי-הכוח שייצגו את המערערים מטעם הסיוע המשפטי וכי הסיוע המשפטי (אשר ציין כי
12 הוא מייצג כ-50% מכלל היחידים בתיקי פשיטת-רגל וחדלות-פירעון) הדגיש כי טיעונו
13 העקרוניים נועדו להוסיף על טענות המערערים כפי שהובאו בכתבי-הערעור מטעמם, ולא לגרוע
14 מהם. עוד יצוין כי אף אם הובאו לעיל בתמצית, טענות הערעור של סויסה היו דומות למדי
15 לאלו של הסיוע המשפטי.
16
17 הסיוע המשפטי טען כי החלטות בית-המשפט קמא חרגו באופן מהותי מן ההלכה הנוהגת, בכך
18 שהורו על ביטול ההליכים אך בשל קיום חוב שאינו ברי-הפטר, אף אם חוב זה אינו מהווה את
19 מרבית חובותיו של היחיד. לטענת הסיוע המשפטי, עד כה בתי-המשפט הורו על מתן צו הפטר
20 לחייבים שעמדו בדרישות ההליך, וזאת גם במקרים בהם בסיומו של ההליך נותר היחיד עם
21 חובות שאינם ברי-הפטר, כאשר החריג לכך היה מקרים בהם רוב מכריע של חובות היחיד אינם
22 ברי-הפטר.
23
24 עוד טען הסיוע המשפטי כי ההחלטות דנן התבססו על ההנחה, לפיה במצב דברים זה אין תועלת
25 שיקומית ליחיד, ובהתאם לכך אין תועלת בהליך חדלות-הפירעון עצמו. ברם, אליבא דסיוע
26 המשפטי, הנחה זו שגויה. הסיוע המשפטי ציין כי החלטות בית-המשפט קמא מייצרות עמימות,
27 חוסר ודאות ופגיעה באינטרס ההסתמכות של היחידים בעלי חובות שאינם ברי-הפטר, שעל
28 פניו קיימת תועלת ממשית בכניסתם להליך חדלות-הפירעון והתנאים לכניסתם להליך
29 מתקיימים, תוך שלילה קטגורית של הזכות שהוקנתה להם בחוק לפתיחת דף חדש ולשילובם
30 מחדש במרקם החיים הכלכליים.
31
32 הסיוע המשפטי הוסיף וטען כי הסמכות הקבועה בסעיף 286 לחוק הינה סמכות שבשיקול-דעת
33 שיש להפעילה בזהירות הראויה, במשורה ובמקרים חריגים, בשים לב למטרות השיקומיות של

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

עחדל"פ 13583-09-22 מוגרבי נ' ממונה על חדלות פירעון – מחוז תל אביב ואח'
עחדל"פ 44112-12-22 עחדל"פ סויסה נ' ממונה על חדלות פירעון – מחוז תל אביב ואח'

1 החוק, לאינטרסים השונים ולעובדה כי המחוקק לקח בחשבון שבתום ההליך ייוותר היחיד עם
2 אותם חובות שאינם ברי-הפטר. אשר לאינטרסים השונים (של היחיד, הנושים והציבור), הסיוע
3 המשפטי טען למעשה כי בית-המשפט קמא לא דן בהם. לפיכך ערך הסיוע המשפטי בתגובתו
4 ניתוח מפורט של אינטרסים אלה, בגדרו טען כי מכלול השיקולים מראה באופן מובהק כי
5 קיימת תועלת להמשך ניהולם של הליכי חדלות-הפירעון של יחידים להם חוב שאינו ברי-הפטר,
6 אל מול פגיעה משמעותית ובלתי-מידתית באינטרסים של כלל הגורמים המעורבים בהליך, אם
7 זה יבוטל.

8

9 הסיוע המשפטי הדגיש כי, לשיטתו, לא בנקל ייוותר אדם חדל-פירעון לאחר מתן צו ההפטר
10 (כפי שקבע בית-המשפט קמא), וזאת לנוכח קיומם של כלים משפטיים שונים המאפשרים
11 הסדרת חובות בעלי מאפיינים ייחודיים, כגון חוב מזונות וחובות למרכז לגביית קנסות. בפרט
12 התייחס הסיוע המשפטי לאפשרות להסדיר תשלום חובות בצווי תשלומים בהתאם
13 ליכולותיהם הכלכליות של החייבים ולשיקול-דעת רשמי ההוצאה-לפועל. הסיוע המשפטי
14 היפנה בהקשר זה לעמדה של המוסד לביטוח לאומי (נספח א' לעמדת הסיוע המשפטי), אשר
15 איפשר לרשמי ההוצאה-לפועל להפעיל את שיקול-דעתם ביחס לחובות מזונות כלפיו.

16

17 עוד היפנה הסיוע המשפטי לסעיפים 1א7 ו-2א7 לחוק ההוצאה-לפועל, אשר נוספו לחוק
18 ההוצאה-לפועל בד בבד עם חקיקתו של חוק חדלות-פירעון וקובעים כי חייב שאינו יכול לשלם
19 את חובותיו (למעט חוב מזונות עבר) בתקופות הקבועות שם יופנה לפתיחת הליכים לפי חוק
20 חדלות-פירעון; ובלשונו של סויסה בערעורו (סעיף 40): **"בעוד שחוק ההוצאה לפועל שולח את**
21 **המערער אל חיקו של חוק חדלות פירעון, האופן בו מיושם החוק על-ידי כב' בית המשפט קמא**
22 **מוביל לביטול ההליך, מגלגל את המערער בחזרה אל ההוצאה לפועל, וחוזר חלילה..."**

23

24 9. אציין עוד כי הנאמן והממונה התייחסו בעניין סויסה לכלים המשפטיים הקבועים בחוק
25 ההוצאה-לפועל, שצוינו על-ידי הסיוע המשפטי. ברם, הן הנאמן והן הממונה סברו כי יש בכלים
26 אלה כדי לתרום דווקא להחלטה על ביטול ההליך. שכן, לשיטתם, בהינתן כלים אלה, הליכי
27 ההוצאה-לפועל לא יגרמו לחייב נזק בלתי-הפיך. עם זאת יצוין, כי הנאמן והממונה לא
28 התייחסו בהקשר זה לשאלה של מתן הפטר על החובות ברי-ההפטר של החייב וכיצד אפשרות
29 זו תשפיע בהמשך על אפשרות שיקומו ועל מצבו בהליכי ההוצאה-לפועל.

30

31 10. לבקשתו, הגיש הממונה תשובה משלימה כתגובה לעמדת הסיוע המשפטי.

32

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

עחדל"פ 13583-09-22 מוגרבי נ' ממונה על חדלות פירעון – מחוז תל אביב ואח'
עחדל"פ 44112-12-22 עחדל"פ סויסה נ' ממונה על חדלות פירעון – מחוז תל אביב ואח'

1 הממונה גרס בתשובתו המשלימה כי, למעשה, מבוקש מבית-המשפט להוציא תחת ידו פסק-
2 דין המגביל באופן גורף את שיקול-דעתם של בתי-המשפט לעשות שימוש בסעיף 286 לחוק.

3
4 ברם, הממונה סבר כי לעמדה זו אין תימוכין בלשון החוק ובדברי-ההסבר לחוק והיא אף
5 מנוגדת למגמת הפסיקה, המייחסת את מירב המשקל לשיקול-דעתו של בית-המשפט של
6 חדלות-פירעון. יתרה מכך, הממונה סבר כי בניגוד לטענות הסיוע המשפטי, פסיקה כזו לא
7 תסייע לציבור החייבים ואף אינה עולה בקנה אחד עם האינטרס הציבורי.

8
9 יתרה מכך, הממונה ציין כי סעיף 286 לחוק - הממוקם תחת חלק ז' של החוק העוסק בסמכויות
10 בית-המשפט - נחקק ככלי מתוך ארסנל רחב של כלים משפטיים שהקנה המחוקק לבית-
11 המשפט של חדלות-פירעון, במטרה לסייע בידיו להגשים את תכליות החוק בדונו בהליכים
12 הנשמעים לפניו.

ההליכים

13
14
15
16 11. בהחלטותיי מיום 3.5.2023 קבעתי כי שלושת הערעורים ידונו בפניי יחדיו, ודיון זה התקיים
17 ביום 11.9.2023. בפתח הדיון הצגתי בפני הצדדים את הקושי העולה מלשונו של סעיף 286(א)
18 לחוק (כפי שיתואר להלן) והצדדים התייחסו לכך. כן טענו הצדדים לגופם של הערעורים.

19
20 יצוין כי לכל אחד משלושת התיקים קיים פרוטוקול נפרד של הדיון, אך, החלק הכללי
21 שבפרוטוקולים אלה, קרי חלקו הראשון של הדיון בו התקיים הדיון העקרוני הנ"ל, הינו זהה
22 בכל הפרוטוקולים.

23
24 12. להשלמת התמונה יצוין כי הערעור בעניינו של מוגרבי הוגש באיחור בדרך של הגשת בקשה
25 להארכת מועד. ברם, הצדדים לא עמדו על דחיית הבקשה ועל כן יש לראות הבקשה להארכת
26 מועד כבקשה שהתקבלה. אף ערעורו של סויסה הוגש באיחור, אך בעניין זה ניתנו החלטותיי
27 מן הימים 21.12.2022 ו-27.12.2022, בהן נעתרתי לבקשה להארכת מועד.

דיון והכרעה

28
29
30
31 13. לאחר שעיינתי בערעורים ובתשובות, ולאחר שהצדדים טענו בפניי, אני סבורה כי הערעורים
32 שבפנינו נוגעים בבעיה רוחבית שפתרונה אינו פשוט ויש ליתן עליה את הדעת בכובד-ראש וכי
33 יש לקבלם כפי שיפורט להלן.

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

עחדל"פ 13583-09-22 מוגרבי נ' ממונה על חדלות פירעון – מחוז תל אביב ואח'
עחדל"פ 44112-12-22 עחדל"פ סויסה נ' ממונה על חדלות פירעון – מחוז תל אביב ואח'

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

13

14

15

16

17

18

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

31

32

33

34

35

36

לשון החוק

14. סעיף 286(א) לחוק קובע כדלקמן:

בית המשפט רשאי לבטל צו לפתיחת הליכים, אם מצא כי החייב אינו בחדלות פירעון או אם אין בצו כדי לסייע במניעת חדלות פירעונו.

15. הקושי הפרשני המתעורר - שבית-המשפט קמא לא דן בו ואף הצדדים בטיעוניהם בכתב לא התייחסו אליו - הינו עקב מה שנחזה כסתירה פנימית בלשון סעיף 286(א) לחוק. שכן, הסעיף דן במצבים בהם החייב כבר הוגדר כחדל-פירעון וכבר הוצא צו לפתיחת הליכים בעניינו; ואם כך הדבר - מה המשמעות של ביטול צו לפתיחת הליכים בהקשר של סיוע במניעת חדלות-פירעון של מי שכבר הוגדר כחדל-פירעון?

אכן, מטרתו העיקרית של החוק לאחר שניתן כבר הצו לפתיחת הליכים, איננה עוד מניעת כניסה למצבי חדלות-פירעון, אלא טיפול בתאגיד או יחיד שנקלעו לחדלות-פירעון על מנת להביא לשיקומם הכלכלי תוך השאת שיעור החוב שייפרע לנושיהם; ראו לשונו של סעיף 1 לחוק, שכותרתו "מטרת החוק":

**חוק זה נועד להסדיר את פירעון חובותיו של חייב שהוא יחיד או תאגיד, הנמצא או העלול להימצא במצב של חדלות פירעון, במטרה -
(1) להביא ככל האפשר לשיקומו הכלכלי של החייב;
(2) להשיא את שיעור החוב שייפרע לנושים;
(3) לקדם את שילובו מחדש של חייב שהוא יחיד במרקם החיים הכלכליים.**

למעשה, אם נפעל על-פי לשון סעיף 286(א) לחוק כפשוטה, נמצא לכאורה כי יש לבטל את הצווים לפתיחת הליכים לכל החייבים חדלי-הפירעון, שהרי כל החייבים הוגדרו כבר כחדלי-פירעון והצווים לפתיחת הליכים שהוצאו נגדם ממילא אינם יכולים לסייע במניעת חדלות-פירעונם (וכאמור זו אף אינה מטרתם של צווים אלה).

16. עיון במכלול החקיקה ובהיסטוריה החקיקתית מלמד אף הוא על הקושי שסעיף 286(א) סיפא לחוק מציב בפנינו. כך, עיון בסעיפים אחרים בחוק מעלה כי תיבה דומה לתיבה שבסעיף 286(א) סיפא לחוק ("כדי לסייע במניעת חדלות פירעונו") מופיעה בלשון סעיף 7(א)(1) לחוק, העוסק בבקשות תאגיד למתן צו לפתיחת הליכים וקובע כי:

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

עחדל"פ 13583-09-22 מוגרבי נ' ממונה על חדלות פירעון – מחוז תל אביב ואח'
עחדל"פ 44112-12-22 עחדל"פ סויסה נ' ממונה על חדלות פירעון – מחוז תל אביב ואח'

1

2

3

4

5

6

(א) התאגיד רשאי להגיש בקשה לצו לפתיחת הליכים בהתקיים כל אלה:
(1) הוא נמצא בחדלות פירעון או שהצו יסייע למנוע את חדלות פירעונו;

7

8

9

10

11

12

13

וכן בסעיף 104(א)(1) לחוק, העוסק בבקשות יחידים למתן צו לפתיחת הליכים וקובע כי:

14

15

16

17

18

19

20

יחיד רשאי לפתוח בהליכי חדלות פירעון גם אם סך חובותיו אינו עולה על
161,236.45 שקלים חדשים, לפי הוראות פרק זה, ובלבד שהוא נמצא בחדלות
פירעון או שהצו יסייע כדי למנוע את חדלות פירעונו...

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

31

32

33

34

35

36

37

38

39

40

מלשון סעיפים אלה עולה כי הם עוסקים בשאלת מתן הצו לפתיחת הליכים עוד בטרם ניתן הצו
ובמבט צופה פני עתיד. עוד עולה כי תכליתם של סעיפים אלה הינה לעודד את היחיד או התאגיד
לפנות להליכי חדלות-פירעון מוקדם ככל הניתן, אף בטרם הגיעם למצב מוחלט של חדלות-
פירעון, וזאת מתוך ניסיון למנוע מצב זה.

17. ואמנם, תיבות אלה בסעיפים 7(א)(1), 104(א)(1) ו-186 לחוק נכללו מלכתחילה בהצעת חוק
חדלות פירעון ושיקום כלכלי, התשע"ו-2016, ה"ח 1027 (2.3.2016) (להלן: "הצעת-החוק"),
ובדברי-ההסבר נאמר לגביהן:

סעיף קטן (א) קובע שני תנאים להגשת בקשה לצו פתיחת הליכים על ידי
התאגיד. התנאי הראשון הוא שהתאגיד נמצא במצב כלכלי של חדלות פירעון,
או שהצו נדרש כדי למנוע כניסה למצב של חדלות הפירעון. התנאי השני נועד
להבהיר כי תאגיד רשאי להגיש בקשה לפתוח בהליכי חדלות פירעון גם לפני
שהוא חדל פירעון, אך ורק אם ההליכים נדרשים כדי למנוע את חדלות הפירעון.
נציין כי סעיף 350ב(1) לחוק החברות קובע כי בית המשפט רשאי להורות על
הקפאת הליכים ולפתוח בהליכי הבראה אם שוכנע כי יהיה בכך כדי לסייע
להבראת החברה. ההגדרה בחוק החדש מבוססת על הגדרה זו אך מנוסחת באופן
מצמצם יותר, כך שאין די בכך שיש בהליכים כדי לסייע לשיקומו של התאגיד
אלא יש צורך להראות כי ההליכים נדרשים למניעת חדלות הפירעון של התאגיד.
ההוראה המוצעת יוצרת איזון ראוי יותר בין החשיבות שבמתן אפשרות לשימוש

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

עחדל"פ 13583-09-22 מוגרבי נ' ממונה על חזלות פירעון – מחוז תל אביב ואח'
עחדל"פ 44112-12-22 עחדל"פ סויסה נ' ממונה על חזלות פירעון – מחוז תל אביב ואח'

1 בכלים הייחודיים שמעניקים הליכי חזלות הפירעון ובכללם הקפאת ההליכים
2 לשם שיקום התאגיד, לבין הפגיעה בנושים שהליכים אלה יוצרים.
3
4

5 יצוין כי ציטוט זה מדברי-ההסבר הוא לגבי סעיף 7(א) (עמ' 615 להצעת-החוק), אך לגבי סעיף
6 104 (עמ' 661 להצעת-החוק) נאמר כי "התנאים להגשת בקשה לצו לפתיחת הליכים בידי
7 היחיד... זהים לתנאים לבקשת תאגיד שבסעיף 7(א) לחוק המוצע"; וראו גם דברי ההסבר
8 לגבי סעיף 186, בעמ' 699-698 להצעת-החוק.
9

10 לעומת זאת, הצעת-החוק לא כללה את הסיפא של סעיף 286(א) לחוק כפי שנחקק לבסוף ("אם
11 אין בצו כדי לסייע במניעת חזלות פירעוני"), ובדברי-ההסבר לסעיף (עמ' 740) נכתב רק כי:

12
13 מוצע לאפשר לבית המשפט לבטל צו לפתיחת הליכים שניתן, אם מצא כי החייב
14 אינו בחזלות פירעון וכן להשהות את הביטול אם הדבר נדרש לשם הטלה מחדש
15 של הגבלות או עיקולים שבוטלו עם מתן הצו. כן מוצע לקבוע כי ביטול הצו לא
16 יפגע בתוקפה של פעולה שנעשתה כדין טרם ביטולו.
17
18

19 בהקשר זה יצוין כי באת-כוח הסיוע המשפטי ציינה בדיון שהתקיים בפניי כי הפרוטוקולים של
20 ועדת החוקה, חוק ומשפט של הכנסת נסרקו על-ידי הסיוע המשפטי אך ללא הצלחה באיתור
21 המקום המדויק והנימוק לשינויו של סעיף 286(א) לחוק (עמ' 4 לפרוטוקול מיום 11.9.2023,
22 שורות 25-27). יצוין כי אף אני עיינתי במאות עמודי הפרוטוקול של 34 ישיבות הוועדה שעסקו
23 בהכנת החוק לקריאה שנייה ושלישית, והדבר לא עלה אף בידי (ראו התייחסות לקונית לנושא
24 בעמ' 22 לישיבת הוועדה מיום 26.4.2017). עוד יצוין כי הממונה, שהיה חלק מהליך החקיקה,
25 כלל לא התייחס לעניין זה בטיעונו בפניי.
26

27 18. מכלל האמור לעיל ברור אפוא כי יש קושי רב לקבל את גישתו של בית-המשפט קמא, אשר
28 למעשה התבונן במבט צופה פני עבר תוך עשיית שימוש בסעיף שנראה כי יסודו החקיקתי צופה
29 פני עתיד. גישה זו באה לידי ביטוי, למשל, בדבריו בעניין מוגרבי שצוטטו לעיל, לפיהם "בהינתן
30 הוראת סעיף 286 א' לחוק ומששוכנעתי כי לא יהיה במתן הפטר לחייב מחובותיו כדי לסייע
31 במניעת חזלות פירעון לאור היקף החובות המוחרג מתחולת הפטר אין מנוס מלקבוע כי דין
32 צו פתיחת ההליכים להתבטל וכך אני מורה".
33

34 בהקשר זה גם קיים קושי לקבל את גישתו של הממונה בתגובתו המשלימה שצוינה לעיל. שכן,
35 על אף המרחב הרב שיש אכן להותיר לשיקול-דעתו של בית-המשפט של חזלות-פירעון, גישתו

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

עחדל"פ 13583-09-22 מוגרבי נ' ממונה על חדלות פירעון – מחוז תל אביב ואח'
עחדל"פ 44112-12-22 עחדל"פ סויסה נ' ממונה על חדלות פירעון – מחוז תל אביב ואח'

1 של הממונה הינה למעשה כי לסעיף זה גמישות אינסופית, המאפשרת להחיל תחתיו כמעט כל
2 מצב וכל החלטה.

3

4 19. עיון בפסיקת בתי-המשפט השונים מעלה כי ההחלטות נשוא הערעורים שבפניי אינן היחידות,
5 וכי ניתנות החלטות רבות אחרות דומות המורות על ביטול ההליך מכוח סעיף 286(א) לחוק.
6 ברם, באף לא אחת מן ההחלטות הרבות בהן עיינתי בהקשר זה נעשה דיון מעמיק בלשון הסעיף
7 ולא הובהר מדוע נכון לפרשו כפשוטו וכיצד יש ליישב את הסתירה שהוצגה לעיל.

8

9 ודוקו: החלטות אלה של בתי-המשפט השונים, כמו גם של בית-המשפט קמא, לא ניתנו בעלמא.
10 שכן, כאמור, אלו ניצבים בפני מציאות בעייתית שיש לנסות למצוא לה פתרון סדור, הנוגעת
11 לחייבים-יחידים שחלק ניכר מחובותיהם הינם חובות שאינם ברי-הפטר.

12

13 20. לא זו אף זאת. מלבד העובדה שפרשנות סעיף 286(א) לחוק עשויה להשפיע, כאמור, על סופו של
14 ההליך ועל ביטול צווים לפתיחת הליכים, היא צריכה למעשה להשפיע אף על פתיחתו של
15 ההליך. שכן, חלק משמעותי מן החייבים-היחידים חבים מלכתחילה בחובות שאינם ברי-הפטר,
16 ולא פעם אלו הם מרבית חובותיהם.

17

18 ודוקו: כידוע, בעניינם של יחידים ניתן הצו לפתיחת הליכים על-ידי הממונה ולא על-ידי בית-
19 המשפט, כאשר בית-המשפט עשוי להיות מעורב בהליך בנושאים קונקרטיים שונים, כקבוע
20 בחוק, וכן בהחלטה לגבי ביטול ההליך לאחר שכבר ניתן הצו על-ידי הממונה. בהמשך לכך, מתן
21 הצו לפתיחת הליכים על-ידי הממונה נעשה על בסיס הצהרות היחיד הנכללות בבקשה המוגשת
22 לממונה ביחס להיקף חובותיו ומיהות נושיו וביחס לחדלות-פירעונו, ומבלי שהממונה בודק
23 בשלב זה לעומק את אמיתות הצהרותיו של היחיד. רק לאחר מתן הצו לפתיחת הליכים על-ידי
24 הממונה מתמנה נאמן ליחיד, המקיים חקירה ומגיש המלצות לממונה.

25

26 כך גם במקרים שבפנינו, לגביהם אין מחלוקת כי היחידים הצהירו מלכתחילה, עוד בעת הגשת
27 הבקשות למתן צו לפתיחת הליכים, על היקף חובותיהם ועל כך כי לכל אחד מהם חובות שאינם
28 ברי-הפטר, כך שלא הוסתר על ידם דבר בעת הגשת הבקשות. למרות זאת, רק לאחר שהוגשו
29 דוחות הנאמנים הוגשה בקשה לבית-המשפט בתמיכת הממונה עצמו והוחלט לבסוף כי אין
30 תוחלת בהליך וכי יש לבטלו בשל כך שאין בצו כדי לסייע במניעת חדלות-פירעונם של היחידים.

31

32 ואמנם, בעניין **רפאל** (שכאמור אינו נדון במסגרת החלטה זו) בוטלו שני הליכים קודמים של
33 היחיד כאשר בין לבין התברר לבסוף כי לא אירעו שינויים משמעותיים וההליך השלישי

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

עחדל"פ 13583-09-22 מוגרבי נ' ממונה על חדלות פירעון – מחוז תל אביב ואח'
עחדל"פ 44112-12-22 עחדל"פ סויסה נ' ממונה על חדלות פירעון – מחוז תל אביב ואח'

1 (שהערעור ביחס אליו נשמע בפניי) בוטל על-ידי בית-המשפט קמא מסיבות הנעוצות בהחלטות
2 בתי-המשפט שקדמו לו. אם כך, מה טעם מצא הממונה בפתיחת הליך שלישי נגד יחיד זה, אם
3 בסופו של יום הנאמן מצא כי יש לבטלו והממונה עצמו הסכים לעמדה זו? כך גם בעניין מוגרבי
4 מדובר בהליך השני בעניינו של היחיד לאחר שההליך הראשון בוטל, וכאמור הנאמן סבר כי
5 מלכתחילה כלל לא היה מקום לפתוח בהליך שני בעניינו. וכך גם בעניין סויסה, טען האחרון כי
6 עם הגשת הבקשה מצידו למתן צו לפתיחת הליכים, חתם על תצהיר לפיו ידוע לו כי אינו זכאי
7 להפטר בגין חוב המזונות (נספח ג' להודעת הערעור), ואף על-פי-כן נתן הממונה צו לפתיחת
8 הליכים בעניינו אך לבסוף הסכים עם גישת הנאמן כי יש לבטל את ההליך.
9

10 21. מכאן, שלאור הפרשנות הנוהגת של סעיף 286(א) לחוק נשאלת השאלה, מה הטעם לפתוח
11 מלכתחילה בהליך חדלות-פירעון נגד חייב שחובותיו אינם ברי-הפטר, אם ממילא בסופו של
12 יום לפי הגישה דנן לסעיף 286(א) לחוק יש לבטל את הצו לפתיחת הליכים שיינתן נגדו? זאת,
13 בפרט שעה שמדובר בהליכים ממושכים, יקרים, הגוזלים זמן רב מן הממונה, הנאמנים ובתי-
14 המשפט, כאשר ברבים מתיקים אלה הנאמנים אף כמעט ואינם מתוגמלים. במלים אחרות, אין
15 זאת מן הנמנע כי קבלת הפרשנות דנן לסעיף 286(א) לחוק מחייבת את שינוי גישתו של הממונה
16 ודורשת ביצוע בדיקה מעמיקה יותר מטעמו עוד בפתח ההליך.
17

18 בהקשר זה יצוין עוד כי בדיון בפניי טען בא-כוח הממונה כי בפתח ההליך כל המקרים נבדקים
19 על-ידי הממונה, כי הבדיקה נעשית בזהירות וכי הממונה אכן דוחה בקשות למתן צו לפתיחת
20 הליכים כאשר ברור בעיניו מראש כי אין תועלת בהליך, ואף הביא מספר דוגמאות לכך. ברם,
21 בסופו של דבר ציין בא-כוח הממונה כי "אין לנו יכולת לבחון את הכל. אנחנו יכולים לבחון עד
22 רמה מסוימת. המידע שנמצא אצל הממונה שונה בין שתי הנקודות" (עמ' 4 לפרוטוקול מיום
23 11.9.2023, שורות 21-22).
24

25 22. מכלל האמור לעיל אני סבורה כי הפתרון לבעיה סבוכה זו אינו יכול להימצא בעשיית שימוש
26 בלשון סעיף 286(א) לחוק כפשוטה ואף ללא דיון בקושי המשפטי המתעורר. יתרה מכך, כאמור,
27 מדובר בחשש למעין מדרון חלקלק ובפתרון גורף שיישומו כלשונו מחייב למעשה ביטול
28 ההליכים לכל אותם חייבים רלוונטיים.
29

30 ראו לעניין זה גם את סעיף 161 לחוק, שעניינו הצו לשיקום כלכלי ובו נקבע במפורש כי:

31

32 (א) לאחר הגשת הצעת הממונה לפי סעיף 154, ולאחר שקיים דיון בהצעתו,
33 יקבע בית המשפט, בהקדם האפשרי, בצו לשיקום כלכלי שייתן, תכנית לפירעון
34 חובותיו של היחיד ולשיקומו הכלכלי.

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

עחדל"פ 13583-09-22 מוגרבי נ' ממונה על חדלות פירעון – מחוז תל אביב ואח'
עחדל"פ 44112-12-22 עחדל"פ סויסה נ' ממונה על חדלות פירעון – מחוז תל אביב ואח'

- 1 (ב) בצו לשיקום כלכלי יקבע בית המשפט, בין השאר, הוראות בעניינים אלה:
- 2 (1) חובת התשלומים שתיקבע בהתאם להוראות סימן ב': חובת תשלומים,
- 3 ובכלל זה הוראות לעניין גובה התשלומים ותקופת התשלומים; ואולם אם
- 4 מתקיימים ביחיד התנאים למתן הפטר לאלתר לפי סימן ג': הפטר לאלתר, יורה
- 5 בית המשפט בצו לשיקום כלכלי על הפטר לאלתר של היחיד;
- 6 (2) הנכסים שייכללו בנכסי קופת הנשייה בהתאם להוראות סעיף 164, ובהפטר
- 7 לאלתר – בהתאם להוראות סעיף 167(ג);
- 8 (3) אופן מימוש נכסי קופת הנשייה;
- 9 (4) הגבלות כאמור בסימן א': הגבלות, לפרק ז' או חלקן, שיחולו על היחיד
- 10 לתקופה שיוורה בית המשפט, אם מצא כי הן נחוצות לשם הגנה על הנושים או
- 11 כדי למנוע מהיחיד להגדיל את חובותיו; לעניין זה, חזקה כי ההגבלות נחוצות
- 12 אם מתקיים לגבי החייב תנאי מהתנאים להארכת תקופת התשלומים כאמור
- 13 בסעיף 163(ג)(1) עד (3);
- 14 (5) הכשרה להתנהלות כלכלית נכונה שיעבור היחיד, אם מצא בית המשפט כי
- 15 הנסיבות שהובילו לחדלות הפירעון מצביעות על כך שהכשרה כאמור תסייע
- 16 לשיקומו הכלכלי; השר, באישור ועדת החוקה, יקבע הוראות לעניין קיום
- 17 הכשרה כאמור;
- 18 (6) חובות היחיד שלגביהם לא יחול הפטר בהתאם להוראות סעיף 175.
- 19 [ההדגשה אינה במקור – א.ל.ע.]

20 משמע, המחוקק עצמו ראה את קיומם של חובות שאינם ברי-הפטר כחלק מן הצו לשיקום

21 כלכלי ולא הורה באופן גורף כי יש לבטל את ההליך כתוצאה מקיומם של חובות אלה.

22 התוויית דרכים לפתרון הסוגיה

23 23. כאמור, החלטות בית-המשפט קמא ובתי-משפט אחרים, כמו גם פעולתו של הממונה במתן

24 הצווים לפתיחת הליכים, לא נעשו בעלמא ומדובר בסוגיה מורכבת. מכאן שהניסיון לפתור

25 סוגיה זו צריך להתייחס הן לבתי-המשפט במסגרת בקשות לביטול הליך חדלות-הפירעון והן

26 לתפקידו של הממונה בעת הגשת הבקשה למתן צו לפתיחת הליכים ליחידים.

27 24. אתייחס תחילה דווקא לממונה. כפי שכבר הוצג לעיל, מתן צווים לפתיחת הליכים לבקשות

28 חייבים-יחידים, אשר מלכתחילה ברור כי עיקר חובותיהם הינם חובות שאינם ברי-הפטר,

29 ולאחר מכן ביטול ההליכים בעניינם מסיבה זו, הינו מצב בעייתי כלפי כל הנוגעים בדבר.

30 לפיכך אני סבורה כי על הממונה לערוך חשיבה מחודשת בעניין זה. אני ערה, כמובן, לקושי

31 לבדוק בקשות חייבים עוד לפני מינוי נאמן וקיום ברור מעמיק יותר בעניינם של אותם חייבים.

32 ברם, כאמור, מדובר בתוצאה בעייתית, הן בשל ההסתמכות המוטעית של החייבים על הליכים

33 אלה והן בשל הנטל הבלתי-מוצדק על הנאמנים ועל בתי-המשפט.

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

עחדל"פ 13583-09-22 מוגרבי נ' ממונה על חדלות פירעון – מחוז תל אביב ואח'
עחדל"פ 44112-12-22 עחדל"פ סויסה נ' ממונה על חדלות פירעון – מחוז תל אביב ואח'

1 יתרה מכך, אני סבורה כי המצב בו הממונה והסיוע המשפטי, קרי שתי מחלקות שונות באותו
2 משרד ממשלתי (משרד המשפטים), מגישים עמדות מנוגדות לבית-המשפט בענייני מדיניות
3 אלה אף הוא הינו מצב בעייתי. רצוי אם כן שהממונה והסיוע המשפטי יבואו בדברים על מנת
4 לנסות לגבש מדיניות מוסכמת והנחיות בעניין זה.
5
6 25. אשר לבתי-המשפט (שכאמור החלטותיהם לא רק מכריעות במקרים קונקרטיים אלא גם
7 משפיעות על גישת הממונה מלכתחילה, כאמור לעיל), הרי שאנו מצווים בפרשנות מקיימת של
8 סעיף 286(א) לחוק ("התפישה הפרשנית הכללית לפיה לעולם יש להעדיף פרשנות מקיימת
9 של חוק - ככל שהיא אפשרית וסבירה" - בג"ץ 5555/18 חסון ואח' נ' כנסת ישראל ואח'
10 לפסקה 59 לפסק-דינה של כבוד הנשיאה א' חיות). (8.7.2021)

11
12 כאמור לעיל, לשונו של סעיף 286(א) סיפא לחוק יוצרת סתירה פנימית ולדעתי לא ניתן לקיימה
13 כפשוטה. אף-על-פי-כן, וכפרשנות מקיימת, דומני כי נכון לפרשה כך שכוונת המחוקק הייתה
14 כי "בית המשפט רשאי לבטל צו לפתיחת הליכים, אם מצא כי החייב אינו בחדלות פירעון או
15 אם אין בצו כדי להגשים את מטרת החוק כקבוע בסעיף 1 לחוק" (קרי: להביא ככל האפשר
16 לשיקומו הכלכלי של החייב, להשיא את שיעור החוב שייפרע לנושים ולקדם את שילובו מחדש
17 של חייב שהוא יחיד במרקם החיים הכלכליים – א.ל.ע.). כאמור, למעשה, בית-המשפט קמא
18 בעניין סויסה נקט במהלך פרשני דומה בכתבו את הדברים שכבר צוטטו לעיל, לפיהם "כיוון
19 שהנחת המוצא של סעיף 286 לחוק היא כי מניעת חדלות פירעון היא אבן בסיס בדרך לשיקום
20 כלכלי, וכיוון שמניעת חדלות פירעון זו הוא מן הנמנע בנסיבות מקרה זה כפי שהראיתי, יוצא
21 כי מנקודת מבט שיקומית אין תוחלת להליך שכן היחיד פתח בו שהוא חדל פירעון והוא עתיד
22 לסיימו כשהוא באותו מצב כלכלי (הגם שעם פחות נושים עם מצבת חובות נמוכה יותר)"
23 (במאמר מוסגר אציין עם זאת, כי, כמוסבר לעיל, אינני מסכימה עם האמירה כי "מניעת חדלות
24 פירעון היא אבן בסיס בדרך לשיקום כלכלי", שכן, כאמור, המטרה היא יצירת שיקום כלכלי
25 מתוך המצב של חדלות-פירעון – א.ל.ע.). כך גם הממונה והסיוע המשפטי בפניי טענו, כאמור,
26 כי בפתרון העניין יש לאזן בין כלל האינטרסים הנוגדים.

27
28 עם זאת, לגבי פרשנות מוצעת זו יש להדגיש מספר עניינים:

29
30 ראשית, אני סבורה כי אף אם זו הייתה כוונתם של חלק מבתי-המשפט קמא (כגון בעניין סויסה
31 כמצוטט לעיל), עדיין אין מדובר בטאוטולוגיה. אכן, לדידי, אין דין "אין בצו כדי לסייע במניעת
32 חדלות פירעון" כדין "אין בצו כדי להגשים את מטרת החוק כקבוע בסעיף 1 לחוק" ומדובר
33 בשתי נקודות השקפה שונות מבחינה עיונית ומעשית. כך, למשל, על בתי-המשפט לבחון אם

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

עחדל"פ 13583-09-22 מוגרבי נ' ממונה על חדלות פירעון – מחוז תל אביב ואח'
עחדל"פ 44112-12-22 עחדל"פ סויסה נ' ממונה על חדלות פירעון – מחוז תל אביב ואח'

1 מתן הפטר בגין החובות ברי-ההפטר של היחיד, אף אם לא ימנע את חדלות-פירעונו של היחיד,
2 בכל זאת ישפר ויקדם את שילובו מחדש של היחיד במרקם החיים הכלכליים ואת שיקומו
3 הכלכלי. אפשר שהסתכלות כוללת זו אף תעודד הגעה להסדרים ביחס לחובות שאינם ברי-
4 הפטר של היחיד וכן התבוננות אחרת על הוראת סעיף 175(ב) לחוק המאפשרת לבית-המשפט,
5 בנסיבות חריגות המצדיקות זאת, ליתן הפטר גם על חובות שאינם ברי-הפטר.

6

7 **שנית**, ועל אף האמור לעיל, יש להדגיש כי אין באמירות אלו בכדי לגרוע מן ההלכה המוצקה,
8 לפיה החריג הקבוע בסעיף 175(ב) ייושם במשורה ובמקרים חריגים בלבד, וזאת נוכח המטרות
9 החברתיות העומדות מאחורי הגדרת החובות המנויים בסעיף כחובות שאינם ברי-הפטר (ראו,
10 למשל, ע"א 4739/22 בירן נ' המוסד לביטוח לאומי ואח' (28.9.2022)).

11

12 **שלישית**, ובהקשר דומה, יצוין לגבי הנושים בדין קדימה כי הותרת היחיד בהליך חדלות-
13 הפירעון אינה אמורה לפגוע בעניינם. כך, למשל, ברי - וזו אף הייתה עמדת הממונה בדיון בפניי
14 - כי היתרה שתצטבר בקופת הנשייה תשולם תחילה לפירעון החובות בדין קדימה. כך גם
15 הותרת היחיד בהליך חדלות-הפירעון אינה מונעת מהנושים בדין קדימה לפעול לגביית חובם
16 תוך כדי קיום הליך חדלות-הפירעון (בכפוף לקבלת אישור).

17

18 26. לגופו של עניין, אני סבורה כי אין לקבוע מסמרות וכי יש לדון בכל מקרה לגופו בהתאם לכללים
19 שהותוו לעיל. עם זאת, פטור בלא כלום אי אפשר, ועל כן אציין כי נטייתי שלי היא כי במקרים
20 המתאימים, ובהתאם למבחנים המקובלים בעניין מתן הפטר, יש לשאוף להעניק ליחידים
21 הפטר מן החובות ברי-ההפטר הרובצים עליהם, שכן הדבר עשוי לקדם את שיקומם הכלכלי
22 כפי שתואר לעיל.

23

24 ברם, כשלעצמי, אני סבורה כי אין לעשות כן לפני שהובהר כי לגבי החובות שאינם ברי-הפטר
25 אכן ניתן להגיע להסדר או להפעיל את הכללים המשפטיים הקבועים בחוק ההוצאה-לפועל
26 שפורטו כאמור על-ידי הסיוע המשפטי. במלים אחרות, אני סבורה כי כאשר מונח מקרה כזה
27 בפני בית-המשפט, או אף קודם לכן, יש לפנות לראש ההוצאה-לפועל ו/או לנושים בעניין אותם
28 כלים משפטיים (שהרי ככלל, תיקי ההוצאה-לפועל ביחס לאותם חובות שאינם ברי-הפטר אינם
29 נסגרים עם הכניסה להליך חדלות-הפירעון אלא מעוכבים בהם ההליכים בלבד). או אז תובא
30 בפני בית-המשפט תמונה כוללת ותתקבל החלטה מושכלת ביחס לגורל הליך חדלות-הפירעון.

31

32

33

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

עחדל"פ 13583-09-22 מוגרבי נ' ממונה על חזלות פירעון – מחוז תל אביב ואח'
עחדל"פ 44112-12-22 עחדל"פ סויסה נ' ממונה על חזלות פירעון – מחוז תל אביב ואח'

1 סוף דבר

2

3 27. מכלל האמור לעיל, אני מקבלת את שני הערעורים ומורה על השבת העניינים לבית-המשפט
4 קמא על מנת שיבחן אותם מחדש לגופם בהתאם לאמור לעיל.

5

6 28. כמו כן אני מורה כי המזכירות תעביר את פסק-הדין לידי הממונה, ראש הסיוע המשפטי ומנהל
7 רשות האכיפה והגבייה.

8

9 29. בנסיבות העניין, אין צו להוצאות.

10

11 המזכירות תסרוק את פסק-הדין בשני התיקים שבכותרת, תעביר העתק ממנו לצדדים וליתר
12 הגורמים המנויים מעלה ותסגור את שני התיקים.

13

14 ניתן היום, י"ז תשרי תשפ"ד, 02 אוקטובר 2023, בהעדר הצדדים.

15

איריס לוי-עבודי, שופטת

